

Nezapomeňme také na oběti fašistického katanství. Rychle zjistěme, jak žijí vdovy a sirotky po těch našich hrdinných spoludruzích, kteří byli nacistickými bestii zavražděni, nebo kteří ještě úpí v koncentračních táborech a žalářích. V naléhavých případech nutno ihned poskytnouti pomoc.

A konečně také nezapomínejme, že nepřítel je stále ještě mezi námi. Hitlerovci nechali za frontou své lidi, kteří mají za úkol špionit, záškodničit, šířit rozvratnou propagandu. Je nutno slídit za těmito škůdci a zneškodňovat je. Takovým škůdcem není ovšem každý Němec a začasťe se nepřítel skrývá v osobě, která mluví naším mateřským jazykem a vystupuje jako Čech. Záleží na našich nových bezpečnostních orgánech, aby nepřítel byl odhalen.

Mnoho záleží na účelném a promyšleném rozdělení práce v Národním výboru. Jeho komise nesmí býti orgány těžkopádnými; mohou se rozrůstat, jen když rostou úkoly. Starý aparát obecní správy musí býti dokonale využit, samozřejmě, že po odstranění Němců a škodlivých kolaborantů.

V našem kraji pracují Národní výbory dosud ještě v těsném kontaktu s vojenskými činiteli Rudé armády, ve městech s ruskými veliteli města. Spolupracují s vojenskou správou a jsou pod jejich bezprostředním vlivem. Až se válečná fronta odsune dále na západ, přejde náš kraj pod správu civilní a pak ovšem před Národními výbory vyvstane řada nových úkolů, o nichž podrobněji pojednáme později.

AÚD KSČ Praha. F 1945/46. Fotokopie.

[238]

1945, duben. Slovensko — Provolání Komunistické strany Československa „Lide český! Pracující měst i venkova!“ s vytýčením prvních úkolů pracujícího lidu v osvobozené, lidově demokratické republice.

Lide český! Pracující měst i venkova!

Dělníci, rolníci, živnostníci, pracující intelligence! Po více než šesti letech německé okupace, která přinesla českému národu tolik zla a utrpení, udeřila i pro náš národ hodina osvobození a odplaty. Slavná Rudá armáda, po jejímž boku bojuje i naše československé vojsko, osvobodila úplně Slovensko a vyhání nyní německé bandity a vrahy i z českých zemí. Zanedlouho bude osvobozeno celé Československo od Šumavy až k Tatrám a v Praze nad staroslavnými Hradčany zavlaje opět vítězný prapor republiky.

V této historické chvíli stojí náš národ před dvěma hlavními úkoly: za prvé přispět všemi silami k dovršení porážky hitlerovského Německa. Za druhé položit pevné základy nového a šťastného života ve svobodném, skutečně demokratickém, lidovém Československu a nepřipustit, aby se republika vrátila do poměrů předmnichovských.

Co dělat, čím začít?

Udržte a upevněte jednotu! Jednotu lidu, jednotu národa. Jak jste byli jednotni v utrpení a v boji proti cizáckým vetřelcům, tak jednotni buďte i nyní, ve chvíli vítězství a budovatelské práce.

Uskutečňte základní článek ústavy republiky, že jediným zdrojem státní moci je lid! V každé osvobozené obci zvolte ihned národní výbor a v každém osvobozeném okrese okresní národní výbor. Do národních výborů vyšlete své nejlepší představitele, kteří se osvědčili v boji proti okupantům a zrádcům a jsou skutečnými demokraty. Nedopusťte za žádnou cenu, aby se do národních výborů vetřely živly zrádné a lidé, kteří aktivně spolupracovali s nepřitelem. Národní výbory, které v oboru své působnosti vykonávají veškerou veřejnou správu, jsou základem nové demokratické republiky. Jsou to orgány lidu a mají nejen velká práva, ale také

velké povinnosti vůči lidu, národu a státu. Jak bude vypadat příští život v osvobozené republice — to závisí především na tom, jak se osvědčí národní výbory. Dbejte proto úzkostlivě, aby národní výbory využily svých velkých práv ve prospěch lidu, národa a státu.

Učiňte všechno, co uspíší konečnou porážku nepříteli! Podporujte všemi silami osvoboditelskou Rudou armádu a vstupujte do řad nové armády československé. Opravujte železnice, silnice, mosty, telegrafy a telefony — zkrátka vše, co slouží frontě a je podmínkou pro obnovení rozrušeného hospodářství.

Roztočte znovu kola výroby! Zvolte v každém závodě a podniku závodní výbor. Organizujte jednotné odborové organizace všeho dělnictva a zaměstnanectva. Opravujte poškozené továrny a uveďte je urychleně znovu do provozu. Obdělávejte každý kousek půdy a včasnými dodatkami zabezpečte armádu i civilní obyvatelstvo dostatečnou výživou.

Zajistěte bezpečnost osvobozeného území od zjevných i tajných agentů nepříteli! Zřídte v každém místě národní milici, která v součinnosti s ústředními bezpečnostními orgány bude dbát o pořádek a bezpečnost osoby i majetku. Zatkněte ihned všechny Němce, kteří po Mnichovu k nám přišli jako okupanti. Podobně postupujte i s těmi „domácími“ Němci, kteří aktivně podporovali Henleina a Franka a účastnili se vyhlazovacího tažení proti našemu národu. Zřídte pro zatčené Němce pracovní tábory a přinutěte je, aby pracovali na znovuvýstavbě toho, co sami zničili.

Očistěte vlast od nositelů zrady, která nemá v dějinách našeho národa příkladu! Vezměte ihned do vazby všechny aktivní pomahače Moravce, Bienerta a Háchy a celé t. zv. protektorátní vlády, jakož i kolaboranty, kteří s Němci aktivně spolupracovali a z utrpení národa osobně těžili. Nedejte se mýlit, když zrádci a kolaboranti obrátí nyní kabát, zastrčí do knoflíkové dírky tříbarevnou kokardu republiky a budou se vydávat za horlivé vlastence. Hnusná tato čeládka zůstane, čím je — vředem na těle národa, a musí být vymýcena, aby národ mohl vzkvétat a prospívat. Uvědomte si, že očista od zrádců a kolaborantů je předpokladem pro šťastnou budoucnost našeho lidu, národa a státu.

Zabezpečte nakradený majetek Němců, zrádců a kolaborantů pro národ a stát! Do všech majetkových hodnot — do průmyslových závodů, peněžních ústavů, zemědělských podniků, do živností, obchodů, domovních majetků atd., které byly ve vlastnictví anebo ve správě Němců, zrádců a kolaborantů, anebo které jsou opuštěné, dosaďte ihned národní správu, kterou v dohodě se závodními výbory jmenuje národní výbor. Národní správa je odpovědná, aby svěřené jí majetkové hodnoty nebyly zašantročeny a aby veřejně spravované průmyslové i zemědělské podniky byly co nejdříve uvedeny do provozu.

Připravte konečné odčinění Bílé hory, navrácení české půdy českému lidu! Cizácká německá šlechta, potomci pobělohorských lupičů budou tentokrát úplně a definitivně vymýceni. Cizácké šlechtě bude bez náhrady konfiskován všechnen majetek a zejména veškerá půda. Podobně se stane s pozemkovým a jiným vlastnictvím říšských Němců, kteří se těžce prohřešili proti našemu národu a republice. Konfiskaci propadne i půda patřící zrádcům. Konfiskovaná půda bude rozdělena mezi náš drobný venkovský lid, mezi domkáře, malé a střední rolníky, mezi deputátníky a jiné zemědělské dělníky. Zvolte při národních výborech zvláštní zemědělské komise, složené ze zástupců uchazečů o půdu. Připravte všechno pro okamžitou parcelaci, jakmile bude vydán příslušný zákon. Do té doby dbejte všude bedlivě, aby ke konfiskaci určené zemědělské podniky byly pod národní správou pečlivě vedeny, půda obdělána a nic nepřišlo nazmar.

Vraťte drobným českým lidem majetek, který jim byl ukraden Němci a zrádci! Českým dělníkům, rolníkům, živnostníkům, drobným podnikatelům a příslušníkům svobodných povolání, které Němci a zrádci připravili o majetek z důvodů národních, politických a rasových, bude tento majetek ihned vrácen, případně poskytnuta rovnocenná náhrada ze zajištěných majetkových hodnot Němců a zrádců. Vrácení provedou příslušné národní výbory na žádost postižených. Ostatní zajištěné majetky zůstanou pod národní správou až do rozhodnutí příslušných orgánů republiky.

Dopomozte členstvu družstevních podniků k jeho právům! V družstevních podnicích všeho druhu — spotřebních, výrobních, zemědělských, peněžních atd. — odstraňte Němci a zrádci vnucené komisaře a dosadte tam dočasnou národní správu do té doby, kdy si samo členstvo družstva demokraticky zvolí správu novou.

Pečujte o ty, kdož se stali oběťmi nacistického teroru! Všem českým lidem, kteří budou osvobozeni z nacistických žalářů, koncentračních táborů a z německých robotáren, poskytněte plnou podporu a umožněte jim návrat do normálního svobodného života. Těm, jimž nacistický teror podlomil zdraví, umožněte léčení a odpočinek, práce schopným pak zajistěte plnou účast na budovatelské práci. Vdovám a sirotkům našich padlých národních bojovníků a mučedníků věnujte patřičnou péči celé národní veřejnosti, aby jim alespoň částečně byla nahrazena ztráta jejich nejdražších.

Všechny tyto první kroky na cestě do nového svobodného života čiňte organisovaně, spřádaně, ale rozhodně, v plné dohodě s místními orgány osvoboditelské Rudé armády a pod vedením národních výborů a nové československé vlády.

Nová československá vláda Národní fronty Čechů a Slováků byla utvořena dne 4. dubna 1945 na domácí půdě v Košicích a co nejdříve přenesla své sídlo do hlavního města republiky. do osvobozené Prahy. Po prvé v dějinách republiky má ve vládě účast Komunistická strana Československa. Tato významná skutečnost, spolu s vládním programem, na jehož vypracování se vynikající měrou podíleli komunisté, ukazuje, že tentokrát vůle a činnost vlády nebude v rozporu s vůlí a činností lidu. Avšak největší zárukou toho je iniciativní, aktivní a tvůrčí činnost a práce nejširších lidových vrstev v národních výborech a všech jiných lidových organisacích a orgánech.

Lide český! Pracujícím měst i venkova!

Zásluhou Rudé armády, zásluhou Sovětského svazu, zásluhou Stalina — je dlouhý a těžký osvobozenecký zápas našeho národa korunován vítězstvím. Jsme opět svobodni. Dokažme, že jsme této svobody hodni. A náš lid to chce a musí dokázat tím, že se naučí a bude sám spravovat věci veřejné ve prospěch celku, ve prospěch národa a státu.

Komunistická strana Československa, která byla s národem a s lidem v dobách národního utrpení a národního odboje a ukazovala mu vždy správnou cestu — bude stát na svém místě a vykoná svou povinnost k národu a lidu i nyní, při výstavbě nové, demokratické, lidové republiky.

Komunistická strana Československa
Klement Gottwald, předseda

Kl. Gottwald, Spisy XI, Praha 1955, str. 372—376.

[239]

1945, kónc dubna. Košice. — Pozdravný telegram Slovenské národní rady veliteli 2. ukrajinského frontu maršálu Malinovskému u příležitosti úplného osvobození Slovenska Sovětskou armádou.¹

Velitelovi II. ukrajinskej armády maršalovi Malinovskému.

Úplné oslobodenie Slovenska Červenou armádou, na ktorom Vaša armáda mala taký významný podiel, naplnila nesmiernou radosťou a nadšením pre vojská Sovietskeho svazu srdcia všetkých príslušníkov slovenského národa. Nech Vám je zadosťučinením, že obeť, ktoré priniesla Vaša armáda neboly márne a že v jej víťazných stopách buduje sa nová protifašis-

¹ Současně odeslala Slovenská národní rada další telegramy předsedovi rady lidových komisařů a vrchnímu veliteli sovětských vojsk Stalinovi, Hlavnímu velitelství partizánů Sovětského svazu, veliteli vojsk IV. ukrajinského frontu armádnímu generálovi Jeremenkovi a náčelníku štábu frontu generál-plukovníkovi Sandalovi a mi